

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอนโยบาย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาทิศทางแนวโน้มในอนาคตของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนในประเทศไทย โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหารระดับสูงของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน 25 แห่ง จำนวน 25 คน และผู้ทรงคุณวุฒิทางการอุดมศึกษา 25 คน โดยมีวัตถุประสงค์ คือ ศึกษาทิศทางสถาบันอุดมศึกษา เอกชนในแง่ของความเป็นเจ้าของ การลงทุน การบริหาร ความก้าวหน้าทางวิชาการ และเอกลักษณ์ของสถาบัน

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน

จากการวิจัยพบว่า สภาพภาพของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนสามารถแบ่งออก เป็น 3 สภาพภาพ คือ สถาบัน มหาวิทยาลัย และวิทยาลัย ดังนี้

1.1 มหาวิทยาลัย จากสถาบันอุดมศึกษา เอกชน 25 แห่ง ได้ยกฐานะขึ้นเป็น มหาวิทยาลัย 6 แห่ง ซึ่งทั้ง 6 แห่งนี้เป็นสถาบันที่ตั้งมานานกว่า 15 ปี ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร คือ มีถึง 5 แห่ง ในต่างจังหวัดมีเพียง 1 แห่ง ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดใหญ่ คือ จังหวัดเชียงใหม่ ความเป็นเจ้าของมีอยู่ทั้ง 3 รูปแบบ คือ เจ้าของคนเดียว 2 แห่ง กลุ่มบุคคล 3 แห่ง และมูลนิธิ 1 แห่ง การจัดการศึกษาสามารถเปิดสอนถึงระดับปริญญาโททั้ง 6 แห่ง และมี 2 แห่งที่เปิดสอนในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีด้วย

1.2 สถาบัน สถาบันอุดมศึกษา เอกชนทั้ง 25 แห่ง ได้มีการยกฐานะขึ้นเป็นสถาบัน 1 แห่ง เป็นสถาบันที่ดำเนินการมานานกว่า 15 ปี ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพฯ มีความเป็นเจ้าของในรูปแบบของมูลนิธิ และเปิดสอนถึงระดับปริญญาโท

1.3 วิทยาลัย มีอยู่ทั้งสิ้น 18 แห่ง มีทั้งที่เริ่มเริ่มก่อตั้ง คือ อายุน้อยกว่า 5 ปี มี 10 แห่ง ก่อตั้งมา 5 - 10 ปี มี 4 แห่ง คือ ตั้งมา 11 - 15 ปี มี 2 แห่ง สถาบันที่ก่อตั้งมานานเกิน 15 ปี สามารถเปิดสอนในระดับปริญญาโทได้ นอกเหนือจะเปิดสอนแค่ระดับ

ปริญญาตรี และมี 2 แห่งที่เปิดสอนในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี วิทยาลัยทั้ง 18 แห่ง มีกระจาย
อยู่ทั่วประเทศ คือ อยู่ในเขตกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง 9 แห่ง อยู่ในภาคเหนือ 3 แห่ง
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5 แห่ง และภาคใต้ 1 แห่ง ในเรื่องของการวมที่นั้เข้าของกั้มีทั้ง 3
รูปแบบ คือ เจ้าของคนเดียวมี 7 แห่ง กลุ่มบุคคลมี 2 แห่ง และมูลนิธิมี 9 แห่ง

2. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในอนาคต
แบ่งเป็น

- 2.1 ปัจจัยภายในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
- 2.2 ปัจจัยภายนอกสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

2.1 ปัจจัยภายในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีองค์ประกอบอยู่ 5 ประการที่เป็น
ปัจจัยภายในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ส่งผลกระทบต่อแนวโน้มในอนาคต มีดังนี้

2.1.1 วัตถุประสงค์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของสถาบัน
อุดมศึกษาเอกชนมีอยู่ 2 ด้าน คือ วัตถุประสงค์ของสถาบันในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา
และวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานและการบริหารสถาบัน

1. วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นวัตถุประสงค์
ที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนวางไว้ เพื่อเป็นเป้าหมายทิศทางในการดำเนินงานของสถาบัน ใน
เรื่องของการจัดการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของประเทศ ซึ่งจะต้องมีขอบข่ายในเรื่องของ

ก. เป็นสถาบันที่มุ่งทำหน้าที่ให้การศึกษาระดับสูง โดยเน้นภารกิจ
ทางด้านการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการในระดับอุดมศึกษา และการทำนุบำรุง
ศิลปวัฒนธรรม

ข. สาขาวิชาที่เปิดสอนจะต้องทันสมัยส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร
การพัฒนาทางวิชาการ ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเป็นส่วนใหญ่ การทำนุบำรุง
ศิลปวัฒนธรรม และความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ

ซึ่งในการขออนุมัติจัดตั้งวิทยาลัยเอกชน วิทยาลัยจะต้องกำหนดขอบข่าย
วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาไว้อย่างชัดเจน เพื่อประกอบการขออนุมัติจัดตั้งอย่างน้อยตาม
ขอบข่ายที่กำหนดข้างต้น นอกจากนี้แล้วแต่ว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชน แต่ละแห่งจะมุ่งพัฒนา
ทางด้านใด เรื่องอะไร ก็ระบุเฉพาะลงในวัตถุประสงค์ของสถาบันนั้น ๆ

2. วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานและการบริหารสถาบัน เป็นวัตถุประสงค์ที่มีได้ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรในเอกสารการขอลงมติจัดตั้ง แต่เป็นเจตนาในการก่อตั้งของเจ้าของ ซึ่งอย่างน้อยการลงทุนในกิจการใดกิจการหนึ่ง ย่อมหวังผลกำไรในการดำเนินงาน หรืออย่างน้อยต้องไม่ไร้ขาดทุน ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของความเป็นเจ้าของรูปแบบใด การดำเนินงานต้องควรให้รายได้เพื่อรายจ่าย เพื่อที่จะได้ สามารถดำเนินงานได้ต่อไป รวมทั้งสามารถพัฒนาคุณภาพของสถาบันด้วย เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ได้ให้ทัศนะว่า สามารถแบ่งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามเจตนาของผู้ก่อตั้งได้อีก 3 รูปแบบ นอกเหนือจากแบ่งตามสถานภาพเป็น สถาบัน มหาวิทยาลัย และวิทยาลัย เพื่อแบ่งเป็น สถาบันที่ตั้งขึ้นเพื่อมุ่งหากำไร สถาบันที่ไม่ได้หวังผลกำไร และสถาบันที่ก่อตั้งอยู่ระหว่างทั้ง 2 แบบ

2.1.2 หลักสูตร ผลจากการวิจัยสรุปได้ว่า หลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสามารถแบ่งได้ 3 ระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี

ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอยู่ 4 แห่งที่เปิดสอนในระดับนี้ สาขาที่เปิดสอนแบ่งเป็น 2 สาขา คือ ทางด้านบริหารธุรกิจ และด้านช่าง

ระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้ง 25 แห่งเปิดสอนในระดับปริญญาตรี ซึ่งสาขาที่เปิดสอนมากที่สุดคือ สังคมศาสตร์ เปิดสอนถึง 19 สถาบัน รองลงมาคือ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ นิติศาสตร์ แพทยศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ กับมนุษยศาสตร์ และเทววิทยา วิศวกรรมศาสตร์ ปรัชญาและจิตวิทยา และเกษตรศาสตร์

ระดับสูงกว่าปริญญาตรี คือระดับปริญญาโท มีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอยู่ 9 แห่ง ที่เปิดสอนในระดับนี้ สาขาที่เปิดสอนยังคงเป็นด้านสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะสาขานิติศาสตร์ เปิดถึง 6 แห่ง รองลงมาคือเศรษฐศาสตร์ และสาขาอื่น ๆ อีกในสายสังคมศาสตร์ นอกจากนี้ยังเปิดสอนในสายนิติศาสตร์ มนุษยศาสตร์และเทววิทยา และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ

จะเห็นได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จะเปิดสอนในสายสังคมศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ถึง 3 ระดับ โดยเฉพาะในด้านบริหารธุรกิจ ส่วนสาขาอื่นที่กระจายกันไป ทั้งนี้เนื่องจากสายสังคมศาสตร์ต้นทุบการผลิตต่ำ แต่ก็ยังมีบางสถาบันที่เปิดสอนทางด้านอื่น ทั้งนี้เนื่องจากเติบโตมาจากโรงเรียนหรือวิทยาลัยในระดับ ปวช. ปวส. ที่มีความสัมพันธ์กันนั้น ๆ เช่น มาจากโรงเรียนเกษตร เมื่อตั้งเป็นวิทยาลัยก็จะเปิดสาขาเกษตรศาสตร์ หรือเป็นสถาบันที่มีหน่วยงานทางธุรกิจอยู่แล้วในเครือข่าย เช่น มีโรงพยาบาลก็จะเปิดสอนทางด้านพยาบาลศาสตร์ หรือพยาบาลศาสตร์ เป็นต้น

เป็นสิ่งที่เข้าสังเกตประการหนึ่ง คือ สถาบันอุดมศึกษา เอกชนแต่ละแห่งที่เปิดสอนในสาขาเดียวกัน จะมีรายละเอียดของหลักสูตร ชื่อวิชา แม้กระทั่งชื่อหลักสูตรที่แตกต่างกันไป ทำให้สถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่หลักสูตรที่เปิดสอนแยก ทำให้ยากในการพิจารณาขอเปิดสอนหลักสูตรต่าง ๆ ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เกิดความล่าช้าในการพิจารณาหลักสูตรที่ขอลงมติในแต่ละสถาบัน ซึ่งถ้าสถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่หลักสูตรกลาง สถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่จะเปิดสอนในหลักสูตรเต็ม ก็เข้ามาปรับปรุงรายละเอียดภายในตามสภาพความต้องการของท้องถิ่น หรือตามความพร้อมของสถาบัน ก็จะทำให้ไม่เกิดความยุ่งยาก เพราะชื่อหลักสูตรเดียวกัน สะดวกในการพิจารณาขอลงมติ รวมทั้งมีความคล่องตัวในการเทียบโอนหน่วยกิตซึ่งอาจจะเกิดขึ้น หรือเมื่อนักศึกษาต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

2.1.3 อุปสรรคอาคารสถานที่ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สถาบันอุดมศึกษา เอกชนส่วนใหญ่ก็จะมีความพร้อมในเรื่องของอุปสรรคอาคารสถานที่ อย่างน้อยก็มีเท่ากับกรณีอื่นแต่ในการขอลงมติจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ซึ่งในเรื่องนี้ บอจะแบ่ง สถาบันอุดมศึกษา เอกชนได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. สถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่ก่อตั้งมานาน จะมีความพร้อมในเรื่องของอุปสรรคอาคารสถานที่สูง เพราะได้ดำเนินการมานานที่มีการสร้างอุปสรรคอาคารเพิ่มขึ้นตลอดเวลา เพื่อให้ทันกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และจากการที่ก่อตั้งมานาน ทำให้มีความมั่นคงในการดำเนินงาน มีทุนในการดำเนินงานสูง เพราะฉะนั้นจึงมีความพร้อมในการพัฒนาทางด้านนี้ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถาบันกลุ่มนี้ คือ เรื่องของการขยายสถานที่ เพราะสถานที่ที่มีความมั่นคงมักจะอยู่ใน เขตกรุงเทพมหานคร และในเขตกรุงเทพฯ นี้ ราคาที่ดินสูงมาก การขยายที่ดินเพื่อก่อสร้างอาคารเพิ่มเติม จึงเป็นการลงทุนที่สูง และบางสถาบันเองก็ไม่สามารถขยายได้ ในเรื่องนี้สถาบันที่อยู่ต่างจังหวัดจะได้เปรียบกว่าในแง่ที่ดิน แต่ในต่างจังหวัดจะประสบกับปัญหาการก่อสร้าง ซึ่งล่าช้า และราคาสูง

2. สถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่เพิ่งก่อตั้ง เป็นสถาบันที่ต้องลงทุนในระยะแรก ดึงดูดความร่วมมือในเรื่องของอุปสรรคอาคารสถานที่ยังคงมีขอบเขตจำกัด เพราะเป็นเรื่องของการลงทุนทั้งสิ้น ดังนั้นสถาบันที่ก่อตั้งใหม่จะต้องขอความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือหน่วยงานอื่นที่อยู่ใกล้เคียง ในการขอใช้อุปสรรคอาคารสถานที่ เช่น ขอใช้ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อเป็นการประหยัดการลงทุนด้านนี้ จะได้มีโอกาสพัฒนาทางด้านนี้ แต่ก็ทำได้ในสถาบันที่มีสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือหน่วยงานอื่นที่อยู่ใกล้เคียงเท่านั้น ถ้าไม่มีก็ลำบากมากขึ้น เพราะต้องลงทุนเองทั้งหมด

นอกจากนี้ ยังมีปัญหาที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้ง 2 กลุ่มประสบ คือ เรื่อง ภาษีที่ดิน การโยกที่ดิน ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงมากในการดำเนินการ เป็นเรื่องที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องการความช่วยเหลือจากรัฐในเรื่องนี้ เพราะเป็นการลงทุนที่สูงเปล่าในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเรื่องของอุปกรณ์การเรียนการสอน ซึ่งในปัจจุบัน ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาอุปกรณ์การเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอจึงจะทันกับเหตุการณ์และความเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นเรื่องของการลงทุนเช่นกันในการเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ อุปกรณ์การเรียนการสอน ผู้บริหารควรจะต้องเตรียมไว้พร้อมให้ทันกับการใช้ของนักศึกษา ไม่ควรที่จะต้องเตรียมล่วงหน้าหลาย ๆ ปี อย่างน้อยต้องเตรียมไว้พร้อมล่วงหน้าก่อนใช้ 1 ปี จะทำให้ทันสมัยทันเหตุการณ์

2.1.4 อาจารย์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

มี 2 ประเภท คือ อาจารย์ประจำ และอาจารย์พิเศษ ไม่ว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนประเภทใด ก่อตั้งมานานเท่าไร อาจารย์พิเศษก็ยังต้องมีบทบาทต่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในเรื่องของความแข็งแรงทางวิชาการ ในเรื่องของชื่อเสียงและความเชื่อถือต่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ทั้งนี้เพราะว่านิยามของคณบดียังตั้งชื่อว่าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีมากกว่า แต่อย่างไรก็ตาม คณบดีของมหาวิทยาลัยจะต้องมีอาจารย์ประจำที่คณบดีคอยกำกับดูแลของทบวงมหาวิทยาลัย เป็นอย่างน้อย เพราะอาจารย์ประจำเป็นผู้ที่อยู่ประจำในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เป็นบุคคลที่เข้ามารับผิดชอบโดยตรงต่อการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาการของสถาบัน

นอกจากนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ทัศนะว่า ด้วยคำนิยามของคณบดีที่ถือคือรัฐมากกว่าเอกชน ทำให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนประสบกับปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ประจำ โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ตั้งใหม่และในต่างจังหวัด ทำให้คณบดีไม่ตรงตามข้อกำหนดอีกด้วย เป็นเหตุผลที่ทำให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้เงินเดือนอาจารย์ที่แตกต่างไปจากของรัฐ มีความยืดหยุ่นสูง เพื่อดึงดูดเข้าไปเป็นอาจารย์ รวมทั้งหาสิ่งล่อใจอื่น ๆ อาทิเช่น การให้ทุนศึกษาต่อ หางานพิเศษให้อาจารย์มีรายได้เพิ่ม เอาคนในท้องถิ่นมาสอน เป็นต้น เพื่อให้ได้อาจารย์ตรงตามข้อกำหนดขั้นต่ำของทบวงมหาวิทยาลัย

ส่วนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และที่ตั้งมานาน จะพบว่า มีอาจารย์ประจำค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับสถาบันที่ก่อตั้งใหม่ในต่างจังหวัด ก็จะไม่มีปัญหาในเรื่องอาจารย์ประจำ เพราะชื่อเสียงของสถาบันค่อนข้างดี มีตง และมีสวัสดิการบางอย่างให้กับอาจารย์ด้วย

2.1.5 นักศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนสามารถแบ่งได้ 2 กลุ่ม ตามจำนวนนักศึกษา คือ แบ่งเป็นสถาบันใหญ่ และสถาบันเล็ก

สถาบันใหญ่ ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพฯ ได้ให้ทัศนะว่า สถาบันใหญ่จะเป็นสถาบันที่มีจำนวนนักศึกษาเกินกว่า 3,000 คนขึ้นไป ถือว่าเป็นสถาบันที่มีความมั่นคงสามารถดำเนินการต่อไปได้ ส่วนใหญ่จะเป็นสถาบันที่ก่อตั้งมาหลาย มีชื่อเสียง มีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน แม้ว่าจะจะเป็นสถาบันที่ก่อตั้งใหม่ก็เป็นสถาบันที่มีทุนดำเนินงานสูง สามารถเปิดสอนในสาขาวิชาที่หลากหลาย ตรงกับความต้องการของตลาดและตรงกับความต้องการของผู้เรียน ทำให้มีจำนวนศึกษามาก

สถาบันเล็ก เป็นสถาบันที่มีจำนวนนักศึกษาน้อยกว่า 3,000 คน ส่วนใหญ่เป็นสถาบันที่ก่อตั้งใหม่ และอยู่ในต่างจังหวัด ยังไม่มีความพร้อม ยังไม่มีชื่อเสียง ทำให้มีนักศึกษามาสมัครเรียนน้อย ซึ่งจะส่งผลถึงความอยู่รอดของสถาบันนี้ด้วย

ปัญหาในเรื่องนักศึกษา คือ จำนวนนักศึกษาลอกกลางคัน (Drop out) ในแต่ละปีด้วยสาเหตุต่าง ๆ กัน อาจจะออกเพราะเรียนไม่ไหว เนื่องจากนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เป็นนักศึกษาที่พลาดจากการสอบเข้าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ทำให้ถึงคุณภาพด้อยกว่า หรือออกเพราะไม่มีค่าเล่าเรียน เนื่องจากค่าใช้จ่ายในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสูงกว่าของรัฐ หรือออกเพราะสอบเข้าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้ จึงทำให้จำนวนนักศึกษาลดน้อยลง ยิ่งสถาบันที่ไม่ได้ศึกษาตามเป้า ก็จะมีประสบปัญหาหนักขึ้น

นอกจากนี้ จากคำนิยามที่นิยามรัฐมากกว่าเอกชน นิยมในกรุงเทพฯ มากกว่าต่างจังหวัด และจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั่วประเทศมีประมาณเกือบ 500 แห่ง ทำให้นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความรู้สึกว่าได้เคย นักศึกษาที่ไม่มีความรู้ ทำให้นักศึกษาไม่มีความภูมิใจในสถาบัน ขาดความรักและผูกพันกับสถาบัน ทำให้นักศึกษาขาดความกระตือรือร้น ไม่เกาะเบียดกับ ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ คุณภาพของสถาบันก็ยิ่งด้อยลงไป

2.2 ปัจจัยภายนอกของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วย

2.2.1 ทบวงมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ทบวงมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานโดยตรงที่ดูแลรับผิดชอบสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ซึ่งจากการดูแลรับผิดชอบนี้ มีหน้าที่ว่าฝ่ายใดทำหน้าที่อะไร สามารถแบ่งได้ละใน เรื่องนี้เป็น 2 ด้าน คือ

1. ทบวงมหาวิทยาลัย ทบวงฯ เองได้ดูแลสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในเรื่องของ ข้อกำหนดในการจัดตั้ง การดูแลมาตรฐานการศึกษา และการรับรองวิทยฐานะ เพื่อให้

สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เป็นที่ยอมรับของสังคม ผลิตภัณฑ์ที่คุณภาพออกมาจับใช้สังคม ซึ่งระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้วางไว้เพื่อรักษามาตรฐานของสถาบัน เพื่อช่วยการดำเนินงาน มีใช้วางไว้เพื่อความคุ้มครองการดำเนินการ แต่วางไว้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพ

2. สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จะมองว่ากฎระเบียบต่าง ๆ นั้น สร้างขึ้นเพื่อสกัดกั้นความเจริญเติบโตของสถาบัน คอยควบคุมการดำเนินงาน ใช้กฎเกณฑ์ของรัฐในการกำหนดมาตรฐาน รวมทั้งมีความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนอีกด้วย

ซึ่งความต้องการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนคือ ต้องการให้ทบทวน ให้อิสระในการดำเนินการมากกว่านี้ และควรส่งเสริมมากกว่าควบคุม รวมทั้งให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ อย่างจริงจังและจริงใจ เช่น หาแหล่งเงินทุนระยะยาวได้ หรือมีการวางแผนและดำเนินงานตามแผนนั้นๆ ทำให้ไม่เกิดความซ้ำซ้อน หรือส่งเสริมให้เอกชนได้ขยายสาขาวิชาตามความต้องการของตลาด

ในเรื่องนี้แล้วแต่ว่าจะพิจารณาจากจุดใด ถ้ามองในฐานะหน่วยงาน ก็จะพยายามสร้างมาตรฐานให้กับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน แต่ถ้ามองในฐานะสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ก็จะรู้สึกว่าคุณควบคุมมากกว่าส่งเสริม โดยเฉพาะในสถาบันที่เพิ่งเริ่มก่อตั้ง ที่ต้องการความช่วยเหลือโดยหลาย ๆ ด้านทั้งเงินทุนและการขยายสาขาวิชา จะมีความรู้สึกว่าคุณวางไว้ไม่ได้ความสละสลวยเท่าที่ควร

2.2.2 หน่วยงานการศึกษาอื่น ๆ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า มีหน่วยงานการศึกษาอื่นที่มีผลกระทบต่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอยู่ 3 หน่วยงาน คือ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา และวิทยาลัยครู

มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2514 หลังจากทีสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 6 แห่ง เริ่มก่อตั้งได้เพียงปีเดียว จึงทำให้ส่งผลกระทบต่อจำนวนนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเป็นอย่างมาก ในปีทีก่อตั้งมหาวิทยาลัยรามคำแหง ต่อมาเมื่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้ดำเนินการมานานมากขึ้น มีความมั่นคง มีคุณภาพ ก็ทำให้มหาวิทยาลัยรามคำแหง ไม่มีผลกระทบเท่าไรแต่ในปัจจุบันนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2521 แม้ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัยเปิด แต่ก็ไม่มีผลกระทบต่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเท่าไรนัก เพราะทำให้ง่ายในการเรียนในมหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมาค่อนข้างสูงเช่นกัน และดำเนินการควบคู่กันยังเชื่อมั่นการศึกษาในระบบอื่นไว้ว่าจะให้ผลดีกว่า ทำให้ไม่มีผลกระทบต่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมากนัก

วิทยาลัยครู เป็นหน่วยงานการศึกษาที่มีผลกระทบต่อสถาบันอุดมศึกษา เอกชนมาก โดยเฉพาะในต่างจังหวัด เมื่อวิทยาลัยครูสามารถเปิดสอนในสาขาวิชาสั้นสั้นแยกเชื้อจากวิชาสั้นครู ถือได้เปรียบของวิทยาลัยครู คือ เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและค่าใช้จ่ายในการศึกษาถูกกว่า ถือเสียเปรียบคือในเรื่องของความพร้อมทั้งในเรื่องของอุปกรณ์อาคารสถานที่และบุคลากร ซึ่งสถาบันอุดมศึกษา เอกชนมีความพร้อมมากกว่า ดังนั้นจึงต้องแข่งขันกันด้วยคุณภาพ ถ้าสถาบันอุดมศึกษา เอกชนมีคุณภาพดีกว่าก็ย่อมจะไม่มีปัญหา

แต่ข้อเสียเปรียบของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนคือ ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนสูง ทำให้ตนเองตอบต่อคู่แข่งเศรษฐกิจทางครอบครัวค่อนข้างดี ทำให้คนไปเรียนในสถาบันการศึกษาอื่นที่ค่าใช้จ่ายถูกกว่า

2.2.3 สังคม ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สภาพของสังคมไทยจะเปลี่ยนแปลงไป จากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรม การเกษตร มีการรับเอาวัฒนธรรมใหม่ ๆ เข้ามา สังคมเมืองจะมีมากขึ้น จะเกิดการแข่งกันกันสูงขึ้น ปัญหาสังคมจะมากขึ้น

การจัดการศึกษา จะสนองต่อระบบอุตสาหกรรม จะสนองต่อสังคมที่เปลี่ยนแปลง จะขยายการศึกษาในระดับมัธยมศึกษามากขึ้น เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศ แต่จะต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมด้วย มิใช่พัฒนาแต่อุตสาหกรรมเพียงด้านเดียว ซึ่งถ้าพัฒนาอุตสาหกรรมด้านเดียว การแข่งขันจะมีสูงขึ้น สังคมจะไม่สงบสุข

2.2.4 เศรษฐกิจ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เศรษฐกิจของประเทศจะพัฒนาอย่างรวดเร็ว รายได้ประชาชาติจะสูงขึ้น ซึ่งแสดงถึงความกึกก้องดีของประชาชนในประเทศ ทำให้ประชาชนต้องการยกระดับการศึกษาของตนเองด้วย

ดังนั้น การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จะต้องผลิตคนให้ทันกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ นอกจากนี้สถาบันอุดมศึกษาจะต้องทำหน้าที่แก้ปัญหาความเสื่อมโทรมของสังคม พร้อมกับการขยายการศึกษาตามความต้องการของคนในสังคมด้วย

2.2.5 ประชากร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า แม้ว่าจะมีนโยบายคุมกำเนิด แต่ในระยะ 15 ปีข้างหน้า จะยังไม่มีผลกระทบต่อสถาบันอุดมศึกษา เพราะในขณะนี้สถาบันอุดมศึกษายังมีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการของประเทศและของประชาชน ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาเอกชน สามารถที่จะเปิดดำเนินการเพิ่มมากขึ้นได้ เพื่อสนองต่อจำนวนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่ยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอยู่

3. ทิศทางของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในอนาคต 15 ปีข้างหน้า แบ่งออกเป็น

- 3.1 ความเป็นเจ้าของ
- 3.2 การลงทุน
- 3.3 การบริหาร
- 3.4 ความก้าวหน้าทางวิชาการ
- 3.5 เอกลักษณ์ของสถาบัน

3.1 ความเป็นเจ้าของ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ในปัจจุบันนี้ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีความเป็นเจ้าของอยู่ 2 แบบ คือ

แบบที่ 1 นิยามจากการจดทะเบียนจัดตั้ง แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. เจ้าของคนเดียว คือจดทะเบียนโดยชื่อบุคคลคนเดียวเป็นเจ้าของ
2. กลุ่มบุคคล คือจดทะเบียนโดยชื่อบริษัท ห้างหุ้นส่วน สมาคม สภาต่าง ๆ

เป็นเจ้าของ

3. มูลนิธิ คือจดทะเบียนโดยชื่อมูลนิธิเป็นเจ้าของ

แบบที่ 2 นิยามจากโครงสร้างการบริหารงาน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบธุรกิจ คือมีการดำเนินงาน ก้าวบริหารแบบธุรกิจเอกชนโดยทั่วไป
 2. แบบครอบครัว คือ มีการดำเนินงาน การบริหาร โดยบุคคลในครอบครัว
- ซึ่งทั้ง 2 แบบนี้ ไม่ว่าจะป็นรูปแบบใดก็ตาม เมเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันทั้งสิ้น

กล่าวคือ เจ้าของคนเดียว อาจจะทำเนื้องานแบบธุรกิจ หรือครอบครัวก็ได้ แบบกลุ่มบุคคล และแบบมูลนิธิก็เช่นเดียวกัน ซึ่งแต่ละแบบก็จะมีข้อดีและข้อจำกัดอยู่ คือ

เจ้าของคนเดียว

ข้อดี คือ มีความคล่องตัวในการบริหาร ถ้าเป็นระบบครอบครัวที่รู้สึกมั่นคงในทุกระดับ สามารถเก็บความลับได้ดี

ข้อจำกัด คือ เรื่องเงินทุน เพราะทุนมาจากเจ้าของคนเดียว ถ้าไม่มีทุนจากกิจการอื่นมาช่วยจะลำบาก ถ้าเป็นระบบครอบครัว ก็จะมีระบอบอาวุโสในการบริหารงาน ทำให้ไม่คล่องตัวหรือมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร แต่ถ้าเป็นระบบธุรกิจ ก็จะไม่เห็นการหาทำไร ทั้งนี้ต้องพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบันด้วย

กลุ่มบุคคล

ข้อดี คือ มีความคล่องตัวในเรื่องทุนมากกว่าเจ้าของคนเดียว แต่ถ้าเป็นระบบครอบครัว ก็คล้ายกับเจ้าของคนเดียว แต่จะมีข้อช่วยความช่วยเหลือกว้างกว่า การตัดสินใจในการดำเนินงานมั่นคงกว่า เพราะเป็นระบบกรรมการ

ข้อจำกัด คือ การดำเนินการล่าช้ากว่าแบบเจ้าของคนเดียว ถ้าเป็นระบบครอบครัวก็ทึบไม่ใช้ระบบอาวุโส และถ้าเป็นระบบธุรกิจ ก็จะต้องมีผลประโยชน์ในทางธุรกิจ ซึ่งในเรื่องนี้ต้องทำความเข้าใจกับข้อดี เมื่อมีการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนขึ้น

มูลนิธิ

ข้อดี คือ มูลนิธิได้เปรียบในเรื่องภาพพจน์ เพราะมูลนิธิเป็นการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของสังคม ดังนั้นจะได้รับความช่วยเหลือในด้านการบริหารหรืออื่น ๆ มากกว่าความเป็นเจ้าของแบบอื่น

ข้อจำกัด คือ ถ้ามีระบบครอบครัวเข้ามาเกี่ยวข้อง จะทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างลำบากไม่คล่องตัว

ทั้ง 3 รูปแบบไม่ว่าจะเป็นเจ้าของคนเดียว กลุ่มบุคคล มูลนิธิ หรือแบบธุรกิจ และครอบครัว ก็จะต้องดำเนินการให้เรียบร้อยได้เหนือรายจ่าย เพราะถ้ารายจ่ายสูงกว่ารายได้ตลอดเวลา ก็ไม่สามารถที่จะดำเนินการกิจการต่อไปได้ รวมทั้งไม่สามารถเห็นสภาพฐานะของสถาบันได้ด้วย

ดังนั้น แนวโน้มในอนาคตในเรื่องนี้ คือ ความเป็นเจ้าของจะเป็นแบบกลุ่มบุคคลและมูลนิธิมากกว่าเจ้าของคนเดียว และมีแนวโน้มที่จะเป็นมูลนิธิ เพราะตีในเรื่องภาพพจน์และก็อาจจะมียุทธศาสตร์ร่วมกันหลาย ๆ คน ช่วยกันบริหารงาน ดำเนินงานในรูปแบบกรรมการซึ่งให้ความมั่นคงกว่า และต่อ ๆ ไปก็จะเป็นไปในลักษณะที่กรรมการบริหารงานต่อ ๆ กันมาไม่ใช่ของคนเดียวคนหนึ่ง

3.2 การลงทุน

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า การลงทุนของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การลงทุนทางด้านการบริหาร และการลงทุนทางด้านวิชาการ ซึ่งเงินที่นำมาลงทุนนั้น จะเป็นเงินที่ได้จากค่าหน่วยกิตที่นักศึกษามาลงทะเบียนเรียน ซึ่งมีจำนวนจำกัดเท่ากับจำนวนนักศึกษา ถ้าสถาบันใดมีนักศึกษามาก สถาบันนั้นก็จะมีรายได้มาก แต่ถ้าสถาบันใดมีจำนวนนักศึกษาน้อยก็จะมีรายได้เพียงน้อย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่า เจ้าของมีทุนส่วนตัวเข้ามาช่วยหรือไม่ ในกรณีที่นักศึกษาเรียน รายได้ของสถาบันก็น้อย การลงทุนในการพัฒนาสถาบันย่อมลด

น้อยลงไปด้วย

การลงทุนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน หลังจากที่เราเริ่มดำเนินการมาแล้ว จะพบการลงทุนอยู่ 2 ส่วน คือ การลงทุนทางด้านการบริหารในเรื่องของอุปกรณ์การเรียนการสอน และอาคารสถานที่ ซึ่งเป็นการลงทุนเพิ่มเติมหลังจากการดำเนินงาน เพื่อให้สถาบันมีสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น มีอาคารเรียนที่ทันสมัย มีอุปกรณ์การเรียนการสอนพร้อมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ซึ่งสถาบันสามารถลงทุนในด้านได้อย่างเต็มที่ แต่ต้องเป็นสถาบันที่ดำเนินการมานานพอสมควร และมีความมั่นคง ส่วนสถาบันที่เพิ่งก่อตั้งก็ลงทุนทางด้านนี้ เพื่อให้มีอาคารและอุปกรณ์เพียงพอในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย

อีกส่วนหนึ่งคือ การลงทุนทางด้านวิชาการ ในการพัฒนาบุคลากรของสถาบัน ซึ่งในเรื่องนี้จะทำได้ในสถาบันที่มีความมั่นคงแล้ว และเปิดดำเนินการมานาน โดยการให้ทุนอาจารย์ไปอบรม ดูงาน ศึกษาต่อทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้อาจารย์มีคุณภาพและมีคุณวุฒิเพิ่มขึ้น ตรงตามข้อกำหนดของทบวง ฯ ส่วนสถาบันที่ก่อตั้งใหม่ หรือสถาบันที่อยู่ในต่างจังหวัด ก็มีการให้ทุนอาจารย์ไปศึกษาต่อ เพื่อที่จะได้มีอาจารย์มาทำงานในสถาบันของตน เพราะในเรื่องนี้สถาบันเล็ก ๆ ก่อตั้งใหม่ โดยเฉพาะสถาบันในต่างจังหวัดจะมีปัญหาในการขาดแคลนอาจารย์ ดังนั้นจึงมีการให้ทุนไปศึกษาต่อ เพื่อดึงตัวอาจารย์ให้ทำงานในสถาบันนี้ด้วย

เมื่อเทียบสัดส่วนของการลงทุนทั้งสองส่วน จะพบว่าในสถาบันที่มั่นคงแล้ว จะมีการลงทุนทั้งสองส่วน ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือมีการพัฒนาทั้งการเรียนการสอน อาคารสถานที่ พร้อม ๆ กับการพัฒนาบุคลากร ทั้งอบรม ดูงาน และศึกษาต่อ ส่วนในสถาบันที่เพิ่งก่อตั้ง จะพบว่า เน้นทางด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน และอาคารสถานที่ มากกว่าทางด้านพัฒนาบุคลากร ซึ่งการพัฒนาบุคลากรส่วนใหญ่นั้นเป็นในรูปแบบให้ทุนไปศึกษาต่อ มากกว่าอบรม ดูงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

ปัญหาที่พบในการลงทุนนี้ คือ สถาบันอุดมศึกษา เอกชน โดยเฉพาะที่ก่อตั้งใหม่จะประสบกับปัญหาการขาดทุน และผู้ที่ลงทุนไม่เข้าใจระบบอุดมศึกษา ทำให้มุ่งหวังผลกำไรจากการลงทุน เมื่อหวังผลกำไรก็ทำให้ขาดคุณภาพทางวิชาการ ทำให้เป็นปัญหาในการดำเนินงานของสถาบัน

ดังนั้น แนวโน้มในอนาคตในเรื่องนี้ จะต้องมีการตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาสถาบันเป็นกองทุนที่ให้สถาบันอุดมศึกษา เอกชนก็มาลงทุนในระยะยาวและดอกเบี้ยต่ำ รวมทั้งจะมีความร่วมมือกัน ระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับธุรกิจเอกชนในการจัดการศึกษา เพื่อให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการมากยิ่งขึ้น

3.3 การบริหาร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า แม้ว่าโครงสร้างการบริหารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จะมีรูปแบบโครงสร้างที่เป็นมาตรฐาน แต่ขึ้นอยู่กับผลว่า ผู้ที่เข้ามาทำหน้าที่เป็นใคร ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 2 กลุ่มคือ

3.3.1 ผู้ก่อตั้งเป็นผู้บริหาร การที่ผู้ก่อตั้งเป็นผู้บริหารระดับสูงของสถาบันนั้น จะทำให้เข้าใจทิศทางของสถาบันอย่างชัดเจนว่าจะมุ่งไปในรูปแบบใด สามารถดำเนินการไปได้อย่างบรรลุเป้าหมาย แต่ผู้ก่อตั้งจะต้องมีความรู้ หรือมีประสบการณ์ในการบริหาร จึงจะสามารถดำเนินการไปได้ได้ดี ถ้าการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ใช้ระบบครอบครัวเข้ามาบริหาร ก็จะสามารถทำได้ดีในระยะแรก แต่ถ้าสถาบันนั้นโตมากขึ้น การบริหารแบบครอบครัว จะทำให้เติบโตได้ไม่เท่าที่ควร

3.3.2 ใช้มืออาชีพเป็นผู้บริหาร แบบนี้จะพบในสถาบันที่ก่อตั้งมานาน มีความมั่นคง การบริหารงานจะต้องทำอย่างเป็นระบบ และต้องการคนที่มีความรู้ ความสามารถมาช่วยในการบริหาร แต่จะต้องไม่ให้ระบบครอบครัวเข้ามามีอิทธิพล ซึ่งถ้าระบบครอบครัวเข้ามามีอิทธิพล มืออาชีพที่เข้ามาบริหารก็ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ จะทำให้ขาดประสิทธิภาพในการบริหาร

คำว่ามืออาชีพที่มาเป็นผู้บริหารได้ ผู้ที่เป็นมืออาชีพจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และมีประสบการณ์ในการบริหาร และสิ่งที่สำคัญคือ การบริหารจะต้องไม่มุ่งหวังกำไรเป็นหลัก จะต้องมุ่งถึงความเป็นเลิศทางวิชาการ และการดำเนินงานที่ไม่ให้ขาดทุน

ดังนั้นไม่ว่าผู้ใดก็ตามที่เข้ามาทำหน้าที่บริหาร ไม่ว่าจะเป็นผู้ก่อตั้งหรือเจ้าของ จะต้องยึดเป้าหมายความเป็นเลิศทางวิชาการ และทำเพียงเพื่อไม่ให้ขาดทุน เพื่อให้การดำเนินงานของสถาบันนั้น เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ฉะนั้น ผู้ที่เป็นผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนควรจะเป็นคนที่

1. มีความรู้ ความเข้าใจ และมีประสบการณ์ในการบริหาร
2. มีความตั้งใจในการบริหารงาน เพื่อคุณภาพทางวิชาการ
3. สามารถทำให้ไม่ขาดทุน คือ ไม่มียรายได้แต่มีรายจ่ายหลักในการบริหารงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้นเพื่อ

1. จะต้องดำเนินการในรูปแบบการ เพื่อช่วยในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างมั่นคงไม่ผิดพลาด

2. จะต้องรู้จักเลือกใช้คนให้ตรงตามความรู้และความสามารถ เพื่อให้ได้ผลงานอย่างเต็มที่

3. จะต้องบริหารงานตามความสามารถ ขนาด และวัตถุประสงค์ของสถาบัน เพื่อให้สถาบันดำเนินงานอย่างเต็มที่และมีคุณภาพ

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารในปัจจุบันมีดังนี้

1. ผู้บริหาร ไม่เข้าใจหลักในการบริหาร และไม่มีประสบการณ์
2. ผู้บริหาร ไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการอุดมศึกษา
3. ผู้ลงทุนและผู้บริหารมีความเข้าใจไม่ตรงกัน

3.4 ความก้าวหน้าทางวิชาการ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะมีความแข็งแกร่งทางวิชาการมากยิ่งขึ้น แต่จะพัฒนาไปในทิศทางใดขึ้น ขึ้นกับสภาพแวดล้อม ซึ่คือความสามารถของสถาบัน และวัตถุประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งพอจะแบ่งออกได้เป็น 2 ด้าน คือ

3.4.1 ด้านการดำเนินงานของสถาบัน สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะพัฒนาไปในรูปแบบต่าง ๆ ที่สนองตอบต่อความต้องการของประเทศ โดยที่สถาบันที่มีความมั่นคงแล้วจะเป็นหลัก และมีการขยาย Campus ไปตามที่ต่าง ๆ หรือสถาบันเล็ก ๆ ในต่างจังหวัด จะกลายเป็น Campus ของสถาบันที่มั่นคงที่ตั้งในกรุงเทพฯ หรือพัฒนาเป็นสถาบันเฉพาะทาง เพื่อส่งเสริมวิชาการในสาขาใดสาขาหนึ่ง

3.4.2 ด้านคุณภาพทางวิชาการ ในเรื่องนี้ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะมีความร่วมมือกับภาครัฐกิจเอกชนมากขึ้น ในเรื่องการลงทุน การพัฒนาวิชาการ รวมทั้งอาจจะมีการตั้งสถาบันอุดมศึกษาใน เขตเมืองธุรกิจ เพื่อผลิตคนให้ตรงกับความต้องการของธุรกิจนั้น ๆ และการดำเนินงานภายในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จะมีคุณภาพ ศึกษากว่าคนอื่น จะยกระดับมาตรฐานจนเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม คนจะมีความเชื่อมั่นและมีคำนิยมที่ดีขึ้น รวมทั้งจะขยายการจัดการศึกษาเป็นการจัดการศึกษาเพื่อคนทุกระดับชั้น ทุกวิชาชีพ เป็นการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ

ในเรื่องของความก้าวหน้าทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้น ไม่ว่าจะ เป็นตัวรูปแบบของสถาบันหรือทางด้านคุณภาพทางวิชาการของสถาบัน จะต้องพิจารณาถึงข้อช่วย ความสามารถของสถาบันซึ่งส่วนใหญ่แล้ว แม้ว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะมุ่งจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพแต่มีปัจจัยอื่นที่มีผลกระทบด้วย ตั้งแต่ความก้าวหน้าทางวิชาการในด้านวิชาการจัดการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาเอกชนยังคงมุ่งในสายสังคมศาสตร์ และมีขยายเพิ่มเติมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของประเทศและทันกับการพัฒนาประเทศ

3.5 เอกลักษณ์ของสถาบัน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เอกลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จะแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ

3.5.1 ด้านคุณภาพบัณฑิต ซึ่งจะเห็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพของสถาบัน ถ้าบัณฑิตจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สามารถทำงานได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ก็จะแสดงถึงคุณภาพทางวิชาการของสถาบันนั้น ทำให้สถาบันนั้นมีชื่อเสียง มีความมั่นคง เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะต้องสร้างบัณฑิตของตน ให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพ รวมทั้งต้องมีลักษณะเด่นเฉพาะตัว ให้แตกต่างไปจากสถาบันอื่น เพื่อให้ เป็นที่สนใจได้ ปรียบและเป็นที่ต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

1. เป็นผู้มีความรู้ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เป็นผู้มีความรู้ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้
3. ต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ มีความซื่อสัตย์ เข้มแข็ง และอดทน
4. ต้องเป็นผู้ที่รักคิด รักทฤษฎี รักปฏิบัติ และรักวิจัย

3.5.2 ด้านหลักสูตร ในเรื่องนี้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะต้องเปิดสอนในหลักสูตรที่แปลกและหลากหลาย แต่ตรงกับความต้องการของตลาดและการพัฒนาประเทศ ซึ่งน่าจะมีลักษณะพอสรุปได้ดังนี้

1. มีจุดเด่นเฉพาะตัว ไม่ซ้ำซ้อนกับสถาบันอื่น
2. วิชาทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กัน
3. เน้นในสาขาที่ตลาดต้องการ และผลิตอย่างมีคุณภาพ
4. สานองกับการพัฒนาท้องถิ่น

ซึ่งหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะเน้นหนักไปในด้านใดนั้น ขึ้นอยู่กับความพร้อมและขีดความสามารถของสถาบันด้วย จะเปิดสอนในหลักสูตรใดจะต้องพิจารณาว่าสามารถดำเนินการได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งพอจะแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 สถาบันเล็กที่ก่อตั้งใหม่ ทุกดำเนินการยังไม่เพียงพอ อาจจะต้องยังคงเน้นหนักในสายสังคมศาสตร์ เพราะการลงทุนต่ำ แต่เป็นสายสังคมศาสตร์ที่ตอบสนองต่อตลาดแรงงาน

กลุ่มที่ 2 สถาบันที่มีทุนดำเนินการสูง จะเปิดสอนในสาขาที่ตรงกับความต้องการของตลาดในทุกสาขา มีความคล่องตัวในการรับนักศึกษาได้ทันกับความต้องการทางเทคโนโลยี

การอภิปรายผล

การอภิปรายผลในเรื่องทิศทางของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนมีดังนี้

ในการศึกษาเรื่องทิศทางแนวโน้มในอนาคต จะต้องศึกษาถึงสภาพปัจจุบัน ตลอดจนความเป็นมาของหน่วยงานที่เราจะศึกษา และศึกษาถึงข้อมูลที่จะนำมาใช้สร้างภาพอนาคตถึงจำแนกเป็นข้อมูลสภาพแวดล้อมทางการศึกษา และข้อมูลในระบบการศึกษา (เด็ก บุญเรืองรอด 2530 : 33) ซึ่งข้อมูลสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่หมายถึง ปัจจัยภายนอก และข้อมูลในระบบการศึกษาก็หมายถึงปัจจัยภายใน ที่มีผลกระทบต่อหรือเป็นแนวทางในการชี้ให้เห็นถึงอนาคตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ข้อมูลสภาพแวดล้อมทางการศึกษา หรือข้อมูลปัจจัยภายนอกที่ศึกษาในเรื่องของทิศทางของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในอนาคตนั้น ได้ศึกษาถึง ทบวงมหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาอื่น สังคม เศรษฐกิจ และประชากร และข้อมูลภายในระบบการศึกษา หรือปัจจัยภายในที่ศึกษา ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ หลักสูตร อุปกรณ์อาคารสถานที่ อาจารย์ นักศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลปัจจัยภายในและภายนอกสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จะชี้ให้เห็นถึงทิศทางของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในช่วง 15 ปีข้างหน้า ดังนี้

1. ทิศทางในเรื่องความเป็นเจ้าของ ผลการวิจัยพบว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนแบ่งความเป็นเจ้าของออกเป็น 2 ประเภท แล้วแต่ว่าจะยึดหลักเกณฑ์อะไรในการแบ่ง โดยแบ่งออกเป็น

1.1 ความเป็นเจ้าของตามการจดทะเบียนจัดตั้ง แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบคือ แบบเจ้าของคนเดียว แบบกลุ่มบุคคล แบบมูลนิธิ

1.2 ความเป็นเจ้าของตามการบริหารงาน แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ แบบธุรกิจ และแบบครอบครัว

ไม่ว่าจะพิจารณาจากเกณฑ์อะไร ในการแบ่งประเภทความเป็นเจ้าของต่างก็มีลักษณะที่เหมือนกัน ซึ่งก็ทั้งข้อดีและข้อเสียในแต่ละแบบ ซึ่งจะจำแนกตามความเป็นเจ้าของได้ 3 แบบ ดังนี้

1. เจ้าของคนเดียว โดยที่ผู้ลงทุนจดทะเบียนจัดตั้งมาทำหน้าที่เป็นผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และเป็นแบบธุรกิจถึงครอบครัว คือบริหารงานแบบธุรกิจ เพื่อหวังให้มีรายได้เหลือรายจ่าย เพื่อให้สามารถดำเนินงานต่อไปได้ รวมทั้งเอาบุคคลในครอบครัวมาช่วยงาน

ด้านการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความอบอุ่นและมีแรงในหมู่ที่ลงไป ซึ่งจะสามารถทำให้โดยสถาบันที่เพิ่งเริ่มก่อตั้ง หรือเป็นสถาบันขนาดเล็ก เพราะระบบบริหารยังไม่ยุ่งยาก และการลงทุนก็เริ่มดีพร้อมการลงทุนก็ไม่มากเท่ากับสถาบันใหญ่ ความเป็นเจ้าของในรูปแบบนี้จะค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไปหรือหายไป ถ้าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนขยายใหญ่ขึ้น มีความมั่นคงมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม เดิมจดทะเบียนจัดตั้งในรูปแบบเจ้าของคนเดียว แต่ปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นบริษัท และยังมีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเล็กถึงแนวใหม่ที่จะเปลี่ยนเป็นกลุ่มบุคคลมากกว่าเจ้าของคนเดียว เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานและการลงทุน

2. กลุ่มบุคคล รูปแบบที่จัดจดทะเบียนในรูปแบบบริษัท สหกรณ์ สมาคม สภาต่าง ๆ มีการบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการ ดำเนินการแบบธุรกิจ อาจมีระบบครอบครัวเข้ามาบ้าง แต่ก็ไม่มีความถี่มากเท่ากับแบบเจ้าของคนเดียว เพราะการดำเนินงานในรูปแบบของกรรมการ ซึ่งจะให้ความมั่นใจในการตัดสินใจเรื่องราวต่าง ๆ แต่ระบบครอบครัวที่เข้ามาทำหน้าที่บริหารนั้น ก็จะเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ อย่างน้อยตามเกณฑ์ทวง ๆ ซึ่งก็ไม่ยากที่จะสกัดกั้นในเมื่อเขามีความสามารถ จะเป็นผลดีด้วยในเรื่องของการลงทุนเพราะเขาขอมไม่โกงตัวเอง และก็จะพยายามทำให้รายได้เหนือรายจ่าย เพื่อให้ดำเนินการต่อไปได้ ความเป็นเจ้าของแบบกลุ่มบุคคลนี้ จะพบในสถาบันที่ค่อนข้างใหญ่ มีโครงสร้างการบริหารที่ซับซ้อนมากขึ้น จึงจำเป็นต้องใช้ระบบกรรมการ ต้องลงทุนสูง ซึ่งความเป็นเจ้าของแบบนี้จะช่วยระดมทุนได้ดีกว่าเจ้าของคนเดียว ดังนั้น แนวใหม่ในอนาคต ความเป็นเจ้าของรูปแบบนี้ยังมีอยู่

3. มูลนิธิ ความเป็นเจ้าของรูปแบบนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.1 มูลนิธิที่จัดตั้งเพื่อจดทะเบียนเป็น เจ้าของของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน

3.2 มูลนิธิทางศาสนาหรือสาธารณประโยชน์ ที่มาจดทะเบียนเป็น เจ้าของ

สถาบันอุดมศึกษา เอกชน

3.1 มูลนิธิที่จดทะเบียนจัดตั้งขึ้น เพื่อเป็น เจ้าของของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนนั้น เช่นมูลนิธิคุณย่าแปลก เขมือนปิว ของวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ มูลนิธิเกริก มังคละนฤกษ์ ของสถาบันเทคโนโลยีสังคม เป็นต้น มูลนิธิในรูปแบบนี้ เป็นมูลนิธิที่เป็น เจ้าของของสถาบันอุดมศึกษา ที่มีการบริหารงานแบบธุรกิจ เพราะต้องทำให้รายได้เหนือรายจ่าย แม้ว่าจะมีระบบครอบครัวเข้ามาเกี่ยวข้อง การดำเนินงานก็เป็นรูปกรรมการ ซึ่งถ้าครอบครัวเข้ามามีบทบาทก็จะทำให้การดำเนินงานของสถาบันนั้น เป็นปัญหา

3.2 มุลินีทางศาสนาหรือสาธารณประโยชน์ ที่มาเป็นเจ้าของสถานอุดมศึกษาเอกชน เช่น มุลินีมิชชั่นโรมันคาซอลิก กรุงเทม ของวิทยาลัยแสงธรรม มุลินีฮั่วเตี้ยวบ่อเต็กเซียงตึง ของวิทยาลัยหัวเตี้ยว เป็นต้น (อัญชลี สัตบุตร์ 2531 : 45) ซึ่งมุลินีเหล่านี้ เป็นมุลินีทั้งหมดในการดำเนินงานสูง ทำให้การดำเนินงานของสถานอุดมศึกษาเอกชน เป็นไปอย่างคล่องตัวและไม่หวังผลกำไร ระบบครอบครัวก็ไม่มีอิทธิพลในการดำเนินงานของสถานด้วย

ไม่ว่าจะเป็นมุลินีในรูปแบบใด ภาพฉายในสังคมของสถานอุดมศึกษาเอกชน ที่มี มุลินีเป็น เจ้าของก็ดีกว่าแบบอื่น เพราะมุลินีจะดำเนินการเพื่อสาธารณประโยชน์ และนั่น จะได้รับความช่วยเหลือในรูปของการบริจาคมากกว่ารูปแบบอื่น

แนวโน้มในอนาคตในเรื่องนี้ ผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยเอกชน ได้ให้ทัศนะว่า ระบบครอบครัวจะยังคงมีอยู่ภายในช่วงระยะ 15 ปีข้างหน้า และผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารระดับสูงในมหาวิทยาลัยของรัฐ ได้ให้ทัศนะว่า แนวโน้มจะเปลี่ยนจากเจ้าของคนเดียว เป็นแบบกลุ่มบุคคล ทั้งนี้เพราะจะสะดวกในการระดมทุนซึ่งอาจจะเป็นแบบบริษัท หรืออาจจะเป็นมุลินี ซึ่งผู้บริหารระดับสูงของสถานอุดมศึกษา เอกชนที่มีความเป็น เจ้าของจะเป็นแบบมุลินีให้ทัศนะว่า "... มุลินีได้เปรียบในแง่ภาพฉายว่า การศึกษาตั้งขึ้นเป็นการบริการสาธารณะ ไม่ใช่รูปผลกำไร การบริหารไม่ต้องคำนึงถึงเส้นสาย แต่ลำบากในแง่การหาเงินทุน ..." ดังนั้น สถานอุดมศึกษาเอกชนที่มีความเป็น เจ้าของในรูปแบบเจ้าของคนเดียว มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยน เป็นแบบกลุ่มบุคคลมากขึ้น และมีแนวโน้มที่จะเป็นแบบมุลินี

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนี้คือ

1. ทุในการดำเนินงาน การลงทุนในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น จะต้องมีการลงทุนที่ค่อนข้างสูง ดังนั้น ถ้ายังอยู่ในรูปเจ้าของคนเดียว จะลำบากในแง่การระดมทุน ถ้าเจ้าของไม่มีทุนทรัพย์เพียงพอ ซึ่งถ้า เป็นแบบกลุ่มบุคคล จะระดมทุนได้คล่องตัวกว่า หรือจะเป็นแบบมุลินี ก็จะได้เงินบริจาคสนับสนุนได้ดีกว่า

2. วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาของเจ้าของ ซึ่งถ้าเจ้าของลงทุนตั้งสถานอุดมศึกษาเอกชนเพื่อหวังผลกำไรแล้ว การจัดการศึกษาจะไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร แต่ถ้ามุ่งจัดการศึกษาเพื่อชื่อเสียงย่อมจะทำให้มีคุณภาพมากกว่า

จากปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนี้ มีผลกระทบต่อการดำเนินงานของสถานอุดมศึกษาเอกชน มีผลกระทบต่อหลักสูตร การบริหาร คือ การจัดการศึกษาจะจัดในสายที่ถูก

คือ ด้านสังคมศาสตร์ เพราะลงทุนน้อย ทั้งนี้ เพราะสถาบันอุดมศึกษาเอกชนไม่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐ ต้องพึ่งตนเอง แต่ถ้ามีการระดมทุนเพียงพอ ก็ย่อมทำให้สามารถผลิตบัณฑิตในสาขาที่ตรงกับความต้องการของตลาดได้อย่างเต็มที่ ส่วนในเรื่องการบริหาร ถ้าอยู่ในรูปของกลุ่มบุคคล ระบบบริหารเป็นแบบกรรมการ จะทำให้การตัดสินใจดำเนินงานไม่ได้เกิดจากบุคคลคนเดียว การตัดสินใจก็จะผิดพลาดน้อย แต่ก็จะทำให้เกิดความล่าช้า ขาดความคล่องตัว ไม่เหมือนนักบิณฑบาตของคนเดียว

ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจึงหันมาใช้มีอาสาสมัครไปหาร เข้ามาช่วยบริหารงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคล่องตัว ตรงกับทัศนะของผู้บริหารระดับสูงในมหาวิทยาลัยของรัฐ ที่แนะนำว่า ควรจะมีอาสาสมัครเข้ามาช่วยบริหาร จะทำให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. ทิศทางในเรื่องการลงทุน ผลการวิจัยพบว่า การลงทุนในสถาบันอุดมศึกษาสามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ การลงทุนในการเปิดสถาบันใหม่ และการลงทุนในการพัฒนาสถาบัน

2.1 การลงทุนในการเปิดสถาบันใหม่ขึ้น สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะยังคงมีการเปิดเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในแหล่งอุตสาหกรรม ทั้งนี้จากการศึกษาโครงสร้างประชากรพบว่า จำนวนประชากรในระดับอุดมศึกษายังมีเพิ่มมากขึ้น ความต้องการในระดับอุดมศึกษายังสูง และสถาบันอุดมศึกษาที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอับความต้องการ จึงทำให้มีการเกิดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยเฉพาะในช่วงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 6 และ 7 แต่หลังจากนั้นจะต้องการลดลง เพราะจากนโยบายการคุมกำเนิดลดจำนวนประชากร ซึ่งในแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 6 นี้มีผลกระทบในระดับประถมศึกษา จะเริ่มกระทบถึงระดับอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาจะมีจำนวนเพียงพอับความต้องการของประชาชน

ในเรื่องการก่อตั้งสถาบันใหม่ที่ ผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ชี้แนะว่า จะตั้งในแหล่งอุตสาหกรรม ในเมืองที่มีภาวะผลิตต่าง ๆ การจัดการศึกษาจะเป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดย่อมในแต่ละแห่ง โดยจะมีลักษณะเฉพาะที่เห็นความเป็นเลิศทางวิชาการ และสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความคล่องตัวในการปรับตัวให้ทันกับความเป็นสมัยเปลี่ยนแปลง เศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจากการศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคม พบว่า สังคมจะเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมเมืองมากขึ้น มีการพัฒนาอุตสาหกรรมมากขึ้น ดังนั้นการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจะเป็นการจัดเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม จะเกิดระบบโรงเรียนโรงงานขึ้น การก่อตั้ง

สถาบันใหม่นี้ จะมีการลงทุนร่วมกับภาครัฐกิจและภาคการศึกษา ในการจัดการศึกษาเพื่อตนเองตอบ ต่อธุรกิจ และจะมีทิศทางที่ชัดเจนยิ่งขึ้นว่าจะพัฒนาไปเรื่องใดโดยเฉพาะ

2.2 การลงทุนในสถาบันเพื่อการพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ ซึ่งจะแบ่ง เป็น 2 ส่วน คือ การพัฒนาอุปกรณ์อาคารสถานที่ และการพัฒนาอาจารย์

การพัฒนาอุปกรณ์อาคารสถานที่ เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ ของสถาบัน ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาไม่ว่าจะเป็นสถาบันเก่าหรือใหม่ ขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ จะ ต้องมีการลงทุนด้านนี้ตลอดเวลา โดยเฉพาะในเรื่องอุปกรณ์การเรียนการสอน นี่จึงต้องการ ให้ออกแบบความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีก็ต้องลงทุนด้านนี้สูงขึ้น

การพัฒนาอาจารย์ อาจารย์เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างความเป็นเลิศทางวิชา การให้กับสถาบัน ทั้งการสร้างชื่อเสียง สร้างความมั่นคงให้กับสถาบัน (วิจิตร ศรีสัจจาน อ่าง โนน ธนุ ลุภัยพิบูลย์ 2530 : 29) และถือเป็นภาระระดับมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาด้านนี้ แต่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่จะลงทุนด้านนี้ จะเป็น สถาบันที่มีมั่นคงแล้ว และมีทุนดำเนินงานสูง ทั้งนี้เพราะในสถาบันนี้เล็กที่ตั้ง ใหม่ยังต้องมุ่งพัฒนา ทางด้านอื่นก่อน ในเรื่องอาจารย์จะใช้อาจารย์พิเศษมาช่วย

เมื่อเทียบสัดส่วนการพัฒนาอุปกรณ์อาคารสถานที่ และพัฒนาอาจารย์ พบที่จะ แบ่งได้ตามอายุของสถาบันและขนาดของสถาบัน คือ

1. ถ้าสถาบันที่ก่อตั้งมานานและมีขนาดใหญ่ จะเห็นการพัฒนาทั้ง 2 ด้าน พร้อม ๆ กัน
2. ถ้าสถาบันที่ก่อตั้งใหม่และขนาดเล็ก จะเห็นการลงทุนเพื่อพัฒนาอุปกรณ์ อาคารสถานที่มากกว่าพัฒนาอาจารย์

แนว โฉมในอนาคตในเรื่องนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกให้ทัศนะว่าจะมีการลงทุนเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา โดยที่ทุนจะมาจากหลายแหล่ง ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมเอกชนจะเข้ามาร่วม ลงทุนด้วย ทั้งนี้เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ที่พัฒนาพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรม เมื่อเป็นเช่นนี้ สถาบันอุดมศึกษาก็ย่อมต้องจัดการศึกษา เพื่อ ตอบสนองทางด้านนี้ และเพื่อให้ตรงกับความต้องการของภาคธุรกิจเอกชน ภาคธุรกิจก็จะเข้า มาสนับสนุนภาคนี้ด้วย ในเรื่องของการลงทุนมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ความเป็นเจ้าของของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผล ทำให้การลงทุนของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเปลี่ยนแปลงไป เมื่อเจ้าของเปลี่ยนเป็นกลุ่มบุคคล

ก็จะทำให้การจัดการระดมทุน ได้ดีขึ้น

เมื่อเป็นเช่นนี้ แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นคือ

1. จะมีการลงทุนจากหลายฝ่ายในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา
2. จะมีความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภาครัฐและเอกชน ทั้งในและนอก

ประเทศ ในการลงทุนจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า จะทำให้เกิดผลดีมากยิ่งขึ้น เพราะเมื่อมีการลงทุนจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะกับธุรกิจเอกชน การจัดการศึกษาที่จะตรงกับความต้องการ ไม่เกิดความสูญเปล่าทางการศึกษา รวมทั้งการจัดการศึกษาจะเป็นไปอย่างมีคุณภาพด้วย เพราะได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย แต่ที่จับต้องได้คือธุรกิจเอกชนจะใจกว้างที่จะมาร่วมลงทุนเพื่อจัดการศึกษาหรือไม่ ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาจะมุ่งหากำไรแบบธุรกิจไม่ได้ ซึ่งผู้บริหารระดับสูงของวิทยาลัยเอกชน ในทัศนะว่า การลงทุนควรจะมาจกหลายแหล่งและร่วมกับธุรกิจอุตสาหกรรม เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพ และผู้ทรงคุณวุฒิที่เคยเป็นผู้บริหารทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐและของเอกชน ในทัศนะว่า ต้องพิจารณาจุดมุ่งหมายของการก่อตั้งด้วยว่าจะต้องก่อตั้งเพื่อชื่อเสียง ไม่หวังกำไร การลงทุนจึงจะสามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้

3. ทิศทางในเรื่องการบริหาร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- 3.1 บริหารโดยเจ้าของผู้ก่อตั้งมาเป็นผู้บริหาร
- 3.2 บริหารโดยมืออาชีพ

การบริหารโดยเจ้าของผู้ก่อตั้งเป็นผู้บริหารนั้น จะทำได้โดยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ก่อตั้งใหม่และมีขนาดเล็ก ระบบบริหารไม่ซับซ้อน ซึ่งทำให้เจ้าของสามารถดำเนินการได้ในทิศทางที่ต้องการตรงกับวัตถุประสงค์การก่อตั้ง แต่ถ้าเป็นสถาบันขนาดใหญ่ ระบบบริหารย่อมซับซ้อนมากขึ้น มีโครงสร้างการบริหารมากขึ้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้มืออาชีพมาเป็นผู้บริหาร เพื่อที่จะให้มืออาชีพมาช่วยสร้างชื่อเสียง และสร้างความมั่นคงให้กับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน แม้ว่าจะเป็นสถาบันขนาดเล็กและก่อตั้งใหม่ การใช้มืออาชีพมาช่วยจากบริหารนั้นจะช่วยสร้างศรัทธาและชื่อเสียงให้กับสถาบันด้วย

ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ทัศนะว่า หลักในการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งแตกต่างจากการมืออาชีพเข้ามาช่วยบริหารแล้ว ปัจจัยสำคัญที่เฝ้าจะพิจารณาเพื่อ การบริหารสถาบันที่ทำได้สถาบันต้องมีรายได้เพื่อกระจายจ่ายและทำให้สถาบันมีคุณภาพทางวิชาการ ซึ่งปัญหาของ

สถาบันอุดมศึกษา เอกชนประการหนึ่งคือ การขาดทุน ดังนั้นการบริหารจะต้องทำให้การดำเนินงาน การของสถาบันมีรายได้เหนือรายจ่าย การมีรายได้เหนือรายจ่ายก็คือ มีจำนวนนักศึกษามาก เพียงพอ การที่จะมีจำนวนนักศึกษาจำนวนมากเพียงพอ สถาบันจะต้องมีคุณภาพ เป็นที่เชื่อถือ จึงทำให้มีผู้มาเรียนตามจำนวนที่ต้องการ และการที่มีคุณภาพทางวิชาการก็จะช่วยลดปัญหาผลกระทบจากสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ที่เปิดสอนในสาขาที่ซ้ำซ้อน ทำให้ไม่ได้จำนวนนักศึกษาเท่าที่ ต้องการ ดังนั้น การบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จะต้องเน้นที่คุณภาพทางวิชาการด้วย

แนว โฉมใหม่ เรื่องนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าควรจะใช้มีอาสาสมัคร เข้ามาบริหารจากภาคอื่น ซึ่ง ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารระดับสูงทั้ง โยมหาวิทยาลัยของรัฐและ เอกชน เห็นว่า การ ใช้มีอาสาสมัคร เข้ามาช่วยบริหารงาน จะช่วยให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็น ผู้รับผิดชอบทางด้าน เศรษฐกิจของประเทศ ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการบริหารงานว่า ควรจะให้อิสระ ในการบริหารตามวัตถุประสงค์ จะทำให้สถาบันมีคุณภาพ

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนี้คือ ความเป็นเจ้าของ ซึ่งถ้าความเป็นเจ้าของ เปลี่ยนเป็นกลุ่มบุคคล การตัดสินใจ การดำเนินงานก็ต้องมาจากกลุ่มบุคคล ทำให้ต้องมีการทำงานในรูปแบบของกรรมการ ไม่ว่าจะเป็นกรรมการวิชาการ กรรมการบริหาร การระดมความคิดจากบุคคลหลายคนจะทำให้งานที่มีคุณภาพมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ในเรื่องนี้สถาบันอุดมศึกษา เอกชนส่วนใหญ่ ได้ปฏิบัติอยู่แล้ว

นอกจากนี้ อีกหนึ่งผลการแข่งขันกันในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาที่มีเกือบ 500 แห่ง ทำให้ต้องแข่งขันกันด้านคุณภาพ ดังนั้นการบริหารจึงเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้สถาบันมีเงินดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของสังคม โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่ถูกละเลยว่าเป็นเรื่องในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องใช้มีอาสาสมัคร เข้ามาช่วยสร้างชื่อเสียงให้สถาบัน

ผลที่เกิดขึ้นนี้ จะเกิดความมั่นคงในการดำเนินงานมากขึ้น ทั้งนี้ต้องที่นักมีอาสาสมัครที่เข้ามาช่วยบริหารจะต้องเข้าใจระบบอุดมศึกษา เอกชนรวมทั้งต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งสถาบันของเจ้าของด้วย จึงทำให้การดำเนินงานบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัวตรงจุดมุ่งหมาย สามารถปรับเปลี่ยน หรือพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา เอกชนได้ทันเหตุการณ์ และผู้ก่อตั้งสถาบันอุดมศึกษา เอกชนก็ต้องยอมรับถึงความจำเป็นในการใช้มีอาสาสมัคร เข้ามาบริหาร หรือถ้าไม่ต้องการมีอาสาสมัคร ควรที่จะหาผู้บริหารที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านนี้โดยตรง เชื่อว่า จะได้นำเอาประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ทิศทางใน เรื่องของความก้าวหน้าทางวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะมีความแข็งแกร่ง มีความก้าวหน้าทางวิชาการมากขึ้น จนเป็นที่ยอมรับของสังคม ค่านิยมของคณะยอมรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมากขึ้น ในบางสาขาอาจจะมากกว่าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าน่าจะแบ่งออกได้ 2 ด้าน คือ ด้านการขยายตัวของสถาบัน และด้านคุณภาพทางวิชาการ

ด้านการขยายตัวของสถาบัน ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกให้ทัศนะว่า มีแนวโน้มที่จะกระจายออกสู่ภูมิภาค เพื่อพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งจะอยู่ในจังหวัดใหญ่ ๆ เป็น เขตอุตสาหกรรม ในเขตเมืองที่มีเศรษฐกิจดี และการจัดการศึกษาเพื่อตนเองอุตสาหกรรมนี้ ๆ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารระดับสูงในมหาวิทยาลัยของรัฐได้ให้ทัศนะว่า จะมีแนวโน้มที่จะขยายตัวไปในต่างจังหวัด แต่จะอยู่ในรูปของสาขาในสถาบันหลักใน เขตกรุงเทพ ฯ หรือจะอยู่ในรูปศูนย์การเรียน เพื่อกระจายความก้าวหน้าทางวิชาการ ไปสู่ท้องถิ่น รวมทั้งเกิดระบบโรงเรียนโรงงาน

ด้านคุณภาพทางวิชาการ เนื่องจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นไปอย่างรวดเร็ว ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนควรจะพัฒนาทางด้านนี้ โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นสื่อในการศึกษา ใช้ระบบข้อมูลมากขึ้น รวมทั้งการจัดการศึกษา จะเริ่มทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เป็นการศึกษา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้รับผิดชอบทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ ให้ทัศนะว่า ในอนาคต จะมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ มากมาย การศึกษาจะพึ่งเทคโนโลยีเป็นสื่อมากขึ้น

ปัจจัยที่ทำให้ความก้าวหน้าทางวิชาการมีแนวโน้มเป็นเช่นนี้ คือ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และหลัง ไทล่เข้าสู่ประเทศอย่างรวดเร็ว รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะช่วยให้พัฒนาประชากรของ ประเทศให้สามารถรับเอาเทคโนโลยีเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติ รวมทั้งนำเอาเทคโนโลยีมาเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาด้วย

แต่ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นกับวัตถุประสงค์ของผู้ลงทุนในการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา เอกชนว่า เขามีเป้าหมายอย่างไรในการลงทุน ซึ่งถ้าจัดตั้งขึ้นเพื่อสนองความต้องการของประเทศ ก็ย่อมจะสามารถพัฒนาคุณภาพ ความก้าวหน้าทางวิชาการไปได้ไกล ซึ่งผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยเอกชน ให้ทัศนะว่า ถ้าจัดการศึกษาเพื่อมุ่งหากำไรแล้ว ย่อมทำให้ไม่มีคุณภาพทางวิชาการ

นอกจากนี้ ความร่วมมือในเรื่องของอุปกรณ์อาคารสถานที่ บุคลากร ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาการ ซึ่งถ้าสิ่งเหล่านี้ไม่พร้อมก็ย่อมทำให้ไม่สามารถพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาการ ไปได้ดีเท่าที่ควร

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในตำรา คือ

1. สถาบันอุดมศึกษา เอกชนจะหันมาเล่นทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีมากขึ้น
2. สถาบันอุดมศึกษา เอกชนจะเกิดระบบการเรียนการสอนทางไกล เป็นการทำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในระบบการเรียนการสอน
3. มีการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาให้กับธุรกิจของประเทศ รวมทั้งเป็นแหล่งข้อมูลให้กับภาคธุรกิจ เอกชนด้วย
4. เกิดระบบโรงเรียนโรงงาน คือ เกิดสถาบันการศึกษาในแหล่งธุรกิจอุตสาหกรรมเพื่อจัดการศึกษาให้สอดคล้อง ตรงกับความต้องการของธุรกิจนั้น ๆ

ซึ่งเรื่องเหล่านี้ จะส่งผลกระทบต่อ การลงทุน การบริหาร การพัฒนาคุณภาพของบุคลากร หลักสูตร ที่จะต้องมีการปรับปรุงให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น เช่น หลักสูตรจะต้องหันมาเน้นทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การลงทุนในการจัดการศึกษาด้านนี้ก็ต้องสูง รวมทั้งต้องพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ สามารถตอบสนองต่องานด้านนี้ หรือ ต้องใช้บุคคลในภาคธุรกิจมาให้ความรู้แก่ผู้เรียน เพื่อให้การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

5. ทิศทางใน เรื่องของเอกลักษณ์ของสถาบัน ผลการวิจัยพบว่า สถาบันอุดมศึกษา เอกชนจะมุ่งเน้นในเรื่องของคุณภาพของบัณฑิต ให้มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากสถาบันอื่น เพื่อให้บัณฑิต เป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงาน เมื่อบัณฑิตเป็นที่ยอมรับของสังคมแล้ว ความเชื่อถือก็จะมีมาถึงด้วยสถาบันอุดมศึกษา เอกชน

ดังนั้น เพื่อให้นักศึกษามีคุณภาพ มีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว ผู้วิจัยมีความเห็นว่าแนวโน้มของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนควรมีการจัดการพัฒนาหลักสูตร สร้างหลักสูตรที่เป็นความคิดสร้างสรรค์ และเป็นหลักสูตรที่หลากหลาย ไม่ซ้ำกัน รวมทั้งตอบสนองความต้องการของสังคมด้วย ซึ่งตรงกับทักษะของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารระดับสูงของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนหลายท่าน ที่ได้ข้อเสนอว่าหลักสูตรจะต้อง เป็นหลักสูตรผสม มีจุดเด่น เพื่อสนองต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม และ ให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเอง เพื่อเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยพอจะประมวล ได้ดังนี้คือ

1. การจัดการศึกษาในสถานับอุดมศึกษาเอกชนจะตอบสนองต่อ คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ จะเป็นการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชน โดยให้มีการศึกษาตลอดชีวิต และการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

2. หลักสูตรจะมีลักษณะเฉพาะตัว ที่ทำให้เป็นที่สนใจของตลาดแรงงาน และสามารถตอบสนองต่อตลาดแรงงานสูงกว่าหน่วยงานการศึกษาอื่น

3. นวัตกรรมจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จะเป็นเทคโนโลยีคุณภาพประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถปรับตัวต่อการทำงานได้อย่างรวดเร็ว

ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขีดความสามารถและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนว่า สามารถดำเนินการได้เพียงไรและมีเป้าหมายอย่างไร

ปัจจัยที่ทำให้ทิศทางใน เรื่องของ เอกอัครราชทูตของสถาบัน เป็น ไป เช่นนี้ คือ สภาพ เศรษฐกิจ สังคม และหน่วยงานการศึกษาอื่น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจของประเทศในขนาดนี้เป็นปัจจัยที่ทำให้สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ตั้งแต่ตัว มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงนี้ ซึ่งตรงกับทิศของมหกรรมการศึกษาและกึ่งวิชาการแขนงต่าง ๆ ที่ให้ทัศนะว่า สถาบันอุดมศึกษามีลักษณะที่ สริมสร้างและพัฒนากิจการมนุษยธรรมของประเทศให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิจารณญาณ มีคุณธรรมและจริยธรรมและมีทักษะวิชาชีพที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรับ ใช้ชุมชนและสังคมท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2531 : 96) *

นอกจากนี้ การมีสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนมาก ทำให้มีการแข่งขันกันในการพัฒนาคุณภาพของสถาบัน ยิ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ก็ยิ่งต้องทำให้มีคุณภาพและแนวโน้วกว่าสถาบันอื่น เพราะค่าเล่าเรียนสูงกว่าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งประชาชนผู้มีสิทธิที่จะ เลือก เข้าศึกษาในสถาบันที่มีคุณภาพ ทำให้สถาบันอุดมศึกษา เอกชนต้องมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น ใน เรื่องนี้ คือ

1. สถาบันอุดมศึกษา เอกชนแต่ละแห่งจะเห็น เฉพาะทางในแต่ละด้าน ไม่ซ้ำซ้อนกัน จะมีหลักสูตรที่หลากหลาย ที่ตอบสนองต่อความต้องการและความเปลี่ยนแปลงของสังคมและ เศรษฐกิจของประเทศ

2. การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน จะเป็นการจัดการศึกษาให้กับคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ ไม่จำกัดเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยเรียน จัด เป็นการศึกษาตลอดชีวิต

ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา จะต้องจัด โภชนาทางและต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้ยืดหยุ่นและทันสมัยอยู่ตลอดเวลา สถาบันอุดมศึกษา เอกชนจะต้องสามารถจัดให้ตอบสนองต่อความต้องการ เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษา เอกชนได้เปรียบกว่าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในเรื่องของความคล่องตัว ย่อมจะทำให้สามารถสนองความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจของประเทศได้ดี

จากแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นนี้ สถาบันอุดมศึกษา เอกชนได้เตรียมพร้อมที่จะดำเนินการด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน เพื่อให้สามารถปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร ได้ทันกับเวลาและทันเหตุการณ์

ทิศทางของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนในอนาคต

ในภาพรวม ทิศทางของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนในอนาคต 15 ปีข้างหน้า คือ

1. วัตถุประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนจะมีความชัดเจนมากขึ้นและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม
2. หลักสูตรที่จะเกิดขึ้นในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน จะเป็นหลักสูตรที่หลากหลาย ไม่ซ้ำซ้อนกัน สอนตอบต่อคนทุกเพศทุกวัย และเน้นการแก้ปัญหาให้กับสังคม
3. จะเกิดระบบการเรียนการสอนทางไกล มีการใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น
4. จะมีการกระจายสถาบันอุดมศึกษา เอกชนสู่ท้องถิ่น ในเขตที่มีเศรษฐกิจดี อาจจะเป็นในรูปโรงเรียนโรงงาน หรือเป็น campus ทั้งของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่มีตั้งในกรุงเทพมหานคร
5. ทบวงมหาวิทยาลัยจะให้ความสำคัญแก่สถาบันอุดมศึกษา เอกชนมากขึ้น
6. ด้านความเป็นเจ้าของ มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนเป็นแบบกลุ่มบุคคล โดยเฉพาะมูลนิธิ แต่ภายใน 15 ปีข้างหน้าอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงน้อย ระบบเดิมยังคงอยู่
7. การลงทุนเพื่อการศึกษา จะมีผู้ร่วมลงทุนมากขึ้น ทุกคนจะมาจากหลายแห่งด้วยกัน ทั้งจากธุรกิจอุตสาหกรรม การบริจาค และความช่วยเหลือจากภาครัฐบาล
8. สถาบันอุดมศึกษา เอกชนจะเป็นแหล่งข้อมูล ให้กับท้องถิ่น เป็นหุ้นส่วนของความรู้อย่างต่าง ๆ เป็นแหล่งกระจายความรู้สู่ประชาชน

9. สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะปฏิบัติภารกิจทั้ง 4 ด้าน ได้ครบถ้วนสมบูรณ์นั้น คือ ด้านการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
10. สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะเป็นสถาบันการศึกษาสำหรับบุคคลทุกเพศทุกวัย จัดเป็นการศึกษาตลอดชีวิต
11. สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะขยายการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเพิ่มขึ้น ในช่วง 15 ปีข้างหน้า
12. ในสาขาสังคมศาสตร์ จะดำเนินไปได้ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ส่วนในภูมิภาคจะดำเนินการไปได้อย่างลำบาก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องทิศทางของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในอนาคต 15 ปีข้างหน้า จะทำให้ทราบแนวโน้มของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนว่าควรจะดำเนินการไปในทางใด ซึ่งพอที่จะสรุปได้ดังนี้

1. สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ควรจะต้องมีการเตรียมการในการปรับปรุงหลักสูตร หรือเปิดสอนหลักสูตรใหม่ ๆ เพื่อให้สนองตอบต่อความต้องการในการพัฒนาประเทศและกับกับความเคลื่อนไหวของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จะต้องสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตัวเพื่อให้เป็นจุดเด่น โดยเฉพาะในเรื่องของคุณภาพทั้งทางด้านการบริหาร วิชาการ และอื่น ๆ เป็นการศึกษาในระดับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ให้เป็นผู้นำทางด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษา
3. การลงทุนเปิดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผู้ลงทุนจะต้องเข้าใจถึงระบบอุดมศึกษาจัดการศึกษาเพื่อวิชาการ เข้าใจวัตถุประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา
4. สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่อยู่ในภูมิภาค ควรจะมีความร่วมมือกันทางวิชาการกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ความช่วยเหลือกันในด้านต่าง ๆ
5. สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ควรจะต้องระดมทุนเตรียมพร้อมเพื่อการพัฒนาวิชาการ เทคนิคการบริหาร เพื่อเป้าหมายในเรื่องคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอนะเพื่อการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอนะเพื่อการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. สถาบันอุดมศึกษาเอกชนแต่ละแห่งน่าจะ ได้มีการศึกษาทิศทางของตนเองว่า ควรจะพัฒนา ไปในด้านใด เพื่อให้การจัดการเรียนการสอน เป็น ไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า กับการลงทุนมากที่สุด

2. ควรจะมีการศึกษาทิศทางของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในแต่ละแห่งโดย เฉพาะ เพื่อที่จะ ได้มีการวางแผนเพื่อกำหนดทิศทางของระบบอุดมศึกษา เพื่อไม่ให้ เกิดความสูญเปล่าใน การลงทุนทางการศึกษา คือในเรื่องของ

- 2.1 ความเป็นเจ้าของ
- 2.2 การลงทุน
- 2.3 การบริหาร
- 2.4 ความก้าวหน้าทางวิชาการ
- 2.5 แยกลักษณะของสถาบัน